

Tā īgī-īgī Póõlō kā Ņfésō lé 'bá yī drí Ēfésō lé 'bá

Tā 'ē'á zīlā nūlī sīsī rī

Tā īgīlī Ņfésō lé 'bá drí rī rī'á tā âtī-âtī 'î krístō 'bá yī drí ndrī, īgīlī ōzō wárāgā kâtí jôlé kănlisă ngūngī 'ásī. Tā lâ rī'á tā Ôvârī kâ ȳsūlī 'ē'á 'ēlâ kănlisă drí rī ī'dī. Tā īgī nô cú rī'á tā lânjī-lânjī bê nâ krístō 'bá yī drí.

1. Ôvârī cú rī'á tā ȳsū lânjī bê 'ē'á 'ēlâ āngó 'á, gō'dá kpá õjílā yí drí êdélé rī 'bá yī drí. Gō'dá rī, tā gólīyī rī 'bá rû 'ēlê ndrī āngó 'á rī, yí ī'dī drílī lâ yí 'á ndrī, yí 'ē ītī 'dī, tâlâ tā iyíkâ ȳsūlī 'ē'á 'ēlâ rī âacâ ró bê tā pătīlī ró. Gbō lé Ôvârī rī ȣjú-'bá-azí Sătánă, lë yí ūză ró lôsă Ôvârī kâ āngó 'á rī, gō'dá gólâ icâ tā ȳsū Ôvârī kâ 'ē'á 'ēlâ rī lâvûlî tā iyíkâ rī sī kô.
2. Yésū ī'dī gólâ tā ȳsū Ôvârī kâ 'ē'á 'ēlâ rī nde 'bá 'î, ngá ndrī tândí ró Ôvârī drí rī'á fĕlâ āmâ drí rī 'bá yí ȣkí ȣkó rî â'dolé ndrī Yésū sī. Gō'dá rī, mă icâ ngá 'dī 'bá yí ūsûlî kô, té ūză mă ȣ'dô trá ngá ȣlô ró gólâ bê rī ī'dî.
3. Tā ȳsū Ôvârī kâ 'bälé rî kî, tā ȳsū iyíkâ 'ē'á 'ēlâ rī ī'dî õjílā ndrī drí gólīyî â'dó 'bá ledrē-ledrē ró, gō'dá ôdră 'bá trá gō'dá kpá ngá ndrī yí drí 'bälé āngó nô 'á rî 'bá yí bê, gō'dá kpá gólīyî ūrú 'álâ rî 'bá yí bê 'bă'á ūyî Yésû Krístô rî ȣnjîlî kúmú ūyíkâ ró.

Tā īgīlī Ņfésō lé 'bá drí 'dī ónyī lāfálâ rī. Sísí rī, ītölé lâ 'ásī cälé kápítā 3 vérēsī 21 'á. 'Dīrī á rātāā ācē 'ī rīzó Ôvârī rī lûyīlī tā Yésū drí drāzó gō'dá drilâ ngāzó õdrā 'ásī, tā ȸsū Ôvârī kâ 'bâlē 'élē, gólâ drí tā lâ ȴsūlî drē ākpâkâ'dâ ó'bâá āngó nō kō rī ndēlē rī ūdī. Mā ndré drē tā rī gógo āmâ lîfî sī kō, tâlâ Ôvârī drē zââ āmâ âyé'á, tâlâ mā āâdī ró drī tā ȴnjí āmákâ 'ásī. Tâlâ Yésū sī rī, Ôvârī rī'á ȴjílâ ȴzâ 'bá yî njî'á â'dolé tā â'dâ ró āngó 'á, ȴjílâ Yûdâ yî kâ gō'dá kpá ȴjílâ ȴzâ 'bá yî 'bâsúrú ȴzâ 'bá yî 'ásī rī ndrī. ȴjílâ 'dî 'bá yî ndrī 'dó â'dô ūyî 'bâ'á gólâkâ ififí lâ ró rī 'bá yî ūdī, gō'dá â'dô ūyî 'bâ'á 'dó ȴlô ngá 'e 'bá gólâkâ ūdī.

Gō'dá rī lâ ró, Póõlõ rī krístõ 'bá ìmbâ'á tā 'e'ë gólîyíkâ tâsī, õzõ tâ gólâ sisí nã ȴfi trá gólîyî drîj rī. Gólâ drí tâ â'dâ ȴzâ trõzó Lôngó 68 vérēsī 18 'ásī. Gō'dá gólâ drí â'dázó lâ kî, vérēsī 'dî â'dâ kî, Yésū â'dô ngá fefé fefé kânisâ drí õdrâ gólâkâ rī vólé drî lâ 'ásī. Gō'dá 'dî vósí rî, ââ'dô gólâ rî ȴnjî'á ȴnjî ȴrú 'álâ lâvûlî kôrô.

Póõlõ ìmbâ ȴjílâ bê kî, ágó yî ȴkó yî bê drí ūyî tâ mbî 'élê ūdî ūyî lâfâlé 'ásī rî, gólâ trõ tâ â'dâ lâ kî, Yésû ââ'dô ūdî ūzõ ágó gólâ tândí rî kâtí, kânisâ gólâ drí rî'á vó lâ ndrêlê tândí ró, õzõ rîrî ūyî ȴkó rî vó ndrêlê rî kâtí rî sî.

Tâ īgī Ņfésō lé 'bá drí rî âtâ kpá tâ āmâ drí āmbâ, tâ āmâ drí rīzó āmâ lôkîlî āmâ ȴjú-'bâ-âzí Sâtánâ drîgâ sî, gō'dá kpá lâjó'bá íyíkâ rî 'bá yî bê rî tâsî. Póõlõ lôgô tâ kpá āmâ drí kî, Yésû õtrõ tâ trá Sâtánâ drîgâ sî, gō'dá rî iizâá drê Sâtánâ rî gógo ndêlê kô. 'Dîrî, gō'dá rî'á tâ āmákâ ūdî

ãmâ drí ãmâ vó ndrélé gólâ drígá sī. Gõ'dá â'dó kô õnjõ gólâkâ rí 'bá yí ârílí gõ'dá kpá rizó gólâ rí rôlé. Ozõ mā õrî kâyì vósí cé zââ rí'á ngá  jú 'bû kâ  dî 'ásí rí sôlé,  dî ãmâ rú gólâ rí tâsí rí, gólâ  cá kô ãmâ dôlé.

Nî-bê-yă Póõlõ kâ

¹⁻² Mâ Póõlõ tibê Ôvârí drí njilí trá â'dólé lâjó'bá Yésü Krístõ kâ ró rí, îgí wárágâ nô nî  nî õjílâ Ôvârí kâ rí 'bá Êfésö 'álâ, gólïyì rí 'bá zââ tâ lêlé tâ Yésü Krístõ kâ 'á pîpîsílî  lô sî rí 'bá yí drí. Ôvârí ãmâ átâ, gõ'dá Kúmú ãmákâ Yésü Krístõ bê  fë  rë  nî drí tâ  dí bê.

Tâ Póõlõ drí  wô- tí ' zó Ôvârí drí Yésü Krístõ rí tâsí rí

³ Nî 'dê mā lûyì Ôvârí tibê â'dó 'bá Kúmú ãmákâ Yésü Krístõ rí átâ ró, gõ'dá kpá tibê Yésü Krístõ rí gógo Kúmú ãmákâ ró rí drí rí'á  njlâ  dî Ôvârí íyíkâ ró rí. Gõ'dá nî 'dê mā âtâ tâ kî, "Ôvârí nî  dî gära ngá ndrî drílî, tâlâ nî  fë  rë  nîkâ tibê â'dó 'bá bê rí yí trá ndrî ãmâ drí, tâlâ ãmâ trá rí'á ngá  lô ró Yésü bê."

⁴  rë lâ yí  dî rí'á nôti,  kû ró, drë  kpâkâ'dâ Ôvârí 'bâa  ngó nô kô rí, gólâ lê ãmâ trá rôô, gõ'dá gólâ njî ãmâ krístõ 'bá trá â'dólé  jílâ íyì nyânyâ kâ ró ãmâ 'bâ'bâ sî â'dólé ngá  lô ró Yésü Krístõ bê. Gólâ 'ê tâ rí 'dî  tí 'dî rí, tâlâ gólâ lê ãmâ ndrélé ngbângbâ tâ  njí  kó yí  fí. ⁵ Tâlâ gólâ lê ãmâ trá rôô rí drí rí,  kû ró rí, gólâ drí tâ  sûzó ãmâ 'bâzó â'dólé íyì mvá yí ró  drâ Yésü Krístõ kâ sî. 'Dî tâ gólâ Ôvârí drí  sûlî trá  kû

ró 'ẽ'á 'ẽlâ, íyî 'bälé ãyïkõ ró rî ï'dî. ⁶ Ítí rî, gõ'dá nĩ 'dê mã lûyî Ôvârí pïpïsïlî mvëêmvê gólâkâ 'dî tâsî, tälâ gólâ 'bã ãmâ trá ngá ãlô ró íyî mvá yí drí lëlë rõõ rî bê. ⁷ Tälâ úfû Yésü Krístõ trá ãmâ tâsî rî drí rî, Ôvârí â'dô ïcá'á tâ õnjí ãmákâ ãyé'lé, gõ'dá ãmâ ïnjízó vólé mbârâkâ Sâtánâ kâ rî 'ásî. Wúûwú! Tâ tândî Ôvârí kâ ãmâ tâsî rî, rî'á ãmbá. ⁸ Gõ'dá ngá lëlë Ôvârí kâ ãmâ tâsî rî rî'á kôrô. 'Dî' tâ õnjí 'î yâ? Nî ndrê trá, ãmâ tâ fî trá gólâ drÿi tândí ró ndrî, gõ'dá gólâ nî ãmâ pâpâk kâyî vósî cé rî trá.

⁹ Gõ'dá gólâ â'dâ tâ ífí íyíkâ Yésü rî âjózó ãngó 'á nõ trá. 'Dî' tâ tibê gólâ drí tâ lâ ïsûlî trá kírî ró ãkû ró 'ẽ'á 'ẽlâ rî ï'dî. ¹⁰ Gõ'dá kâyî ïcá 'bá trá rî tú rî, Ôvârí â'dô tâ íyíkâ 'bälé trá rî 'ẽ'á rû ndêlê. Ítí rî, gõ'dá Ôvârí â'dô õjílâ ndrî gólîyî â'dó 'bá lêdrê-lêdrê ró, gõ'dá kpá ôdrâ 'bá trá ãngó nõ 'á nõngá rî, gõ'dá kpá ngá ndrî yí drí 'bälé ãngó nõ 'á rî 'bá yí bê, gõ'dá kpá gólîyî ûrú 'álâ rî 'bá yí bê 'bã'á ïyî Yésü Krístõ rî ïnjílî kúmú ïyíkâ ró. Yésü Krístõ ï'dî gólâ tibê rî 'bá ãngó nõ drÿlî võ ûrú 'álâ rî bê rî.

¹¹ Nî ndrê drê, Ôvârí njî mâ trá ámákâ õjílâ Yûdä yí kâ rî 'bá yí bê, â'dolé õjílâ íyî nyâányâ kâ ró ãmâ 'bã'bã sî â'dolé ngá ãlô ró Yésü Krístõ bê. Ôvârí ïsû tâ trá 'ẽzó lâ ïtí drê âkpâkâ'dâ gólâ 'bâa ãngó nõ kô. Gõ'dá gólâ 'ê ngá 'dî 'bá yí kpá nî â'dolé té õzõ tâ yí drí ïsûlî trá 'ẽ'á 'ẽlâ rî kâtí. ¹² Gõ'dá ãmâ õrî Yûdä yí kâ gólîyî lîfî 'bã 'bá sísí âcâ-âcâ 'dýî pã 'bá kâ rî drÿi rî, Ôvârí njî ãmâ trá, â'dô ró mã õrî ró íyî lûyîlî mbârâkâ íyíkâ

lâtvū 'bá gãrã tã tãndã íyíkâ bê 'dã tãsã.

13 Gõ'dá ngbãângbânõ rî, ãnî gõ'dá kpá trá õzõ ãmâ tí, tälâ ãnî drí tã âtî-âtî tãndí pãtñi gólâ Ôvârí drí 'bälé ãnî pãzó nõ ârízó rî sã. Nã lẽ tã bê 'á lâ tã pãtñi ró rî, gõ'dá Ôvârí drí ãnî 'bãzó â'dólé ngá ãlô ró Yésü Krístõ bê. Gõ'dá Ôvârí drí lãmbé íyíkâ 'bãzó ãnî drñi. Lãmbé rî 'dã rî'á ngá fãfë gólâkâ tibé â'dó 'bá Líndrí Tãndí gólâkâ gólâ drí tã lâ 'bälé trá ãkû ró 'ê'á âfãlâ ãnî drí rí r'â. **14** Gõ'dá ngá fãfë gólâ Líndrí Tãndí Ôvârí kâ ró 'dã drí rî, mã â'dô kpá nã'á lâ kã, mã ãâ'dô kpá drí-'â gólâ drí tã lâ 'bälé trá ãmâ drí rî ûsú'á. Gõ'dá ãdükû lâ ró rî, gólâ â'dô kpá ãmâ ïnjí'á Sãtánã drígá sã â'dólé drñi-báláyì ró zãâ. Gõ'dá mã lûyì Ôvârí tã tãndã gólâkâ 'dã tãsã.

Tã Póõlõ drí rãtáã 'ezó õjílã gólñi 'e 'bá wárágã íyíkâ rî zïlí

rî yî tãsã rî

15-16 Gõ'dá má ârî tã bê kñ'á nã rî, nã õlẽ tã trá tã Kúmú ãmákâ Yésü Krístõ kâ 'á, gõ'dá nã õlẽ õjílã Ôvârí kâ kpá trá rõô rî, má drí rízó ãwô-ñtí 'êlé Ôvârí drí ãmbá tã rî 'dã tãsã. Ìtí rî, gõ'dá tã rî âgálé má drñi má drí kpá rízó rãtáã 'êlé Ôvârí drí ãnî tãsã. **17** Gõ'dá má rî Ôvârí gólâ tibé Yésü Krístõ rî âjó 'bá ãngó nõ 'á, gõ'dá kpá â'dó 'bá r'â 'dã ãmâ átâ ró ûrú 'álâ rî, ijílí Líndrí Tãndí íyíkâ âfãlé ãnî drí, â'dô ró bê ãnî 'bälé tã íyíkâ nñlí, gõ'dá kpá ãnî 'bälé â'dô-â'dô íyíkâ nñlí, tälâ nã â'dô ró bê ngá ãlô ró gólâ bê.

18-19 Nîngá sî rî, gõ'dá má rî kpá rî'á râtáä 'êlé
Líndrí Tãndí Ôvârí kâ 'dî ūcî ró ânî lîfî bê tâ
Ôvârí kâ ãzâ 'bá yî tâsî. Gõ'dá tâ rî yî gôgô ūdî
Ôvârí drí tâ lâ 'bälé trá ânî drí, gõ'dá gólâ drí ânî
âzízó ânî'á ûsûlâ Yésû Krístô sî nô. Ítí rî, gõ'dá
ãmâ rî'á ojilâ gólâ rî nyâányâ kâ ūdî, gõ'dá gólâ
â'dô mbârâkâ íyíkâ 'bâ'á ãmâ pâlé. Ítí rî, kâyî
ãmâ drí ngá tândí gólâ drí tâ lâ 'bälé trá ãmâ drí
rî ûsúzó rî tú rî, ãmâ tî â'dô â'dí'á â'dî. Gõ'dá mä
nî kpá dódó kî, gólâ rî'á fâfâ bê ãmbá rizó góliyî
tâ gólâkâ lë 'bá rî 'bá yî pâlé. Wûuwû! Âyîkô!
Mä â'dô 'bâ'á ãyîkô ândrê bê rîlî ãnyi Ôvârí lágatî
gólâ rî mvá yî ififî lâ yî ró.

20-21 Gõ'dá mbârâkã rî gógó 'dî kpá ï'dî mbârâkã ãlôlâ gólâ drí Yésü Krístõ rî ïngázó õdrã 'ásí ï'dî sî lâ 'bälé ïnjï-ïnjï ró, gõ'dá kpá drí-äcê bê rîlî ãnyî yí lágatí Kúmú ró ûrú 'álâ rî. 'Dî rî â'dálâ kî, Yésü Krístõ ï'dî ngá ndrî drîlî, ngâtá líndrí ònjí 'î, ngâtá 'búlí-'bá 'î, ngâtá ôvârî ãnî á'býyá yí kâ ï'dî, ngâtá ólé 'î, drí-'bá yí bê, mäläyíkã yí bê yã rî. Yésü Krístõ ï'dî Kúmú ró gólîyî drîlî ndrî. Gõ'dá kpá Kúmú 'î ndrî õjîlã ãngó 'á nõ 'bá yî drîlî. **22** Yésü Krístõ ï'dî rî'á ngá ndrî ãmâ drí rî'á ndrêlâ ãngó 'á nõ drîlî. Ôvârî 'bâ õjîlã trá ndrî drí-äcê gólâkâ zélé, ngbääângbânõ gõ'dá kpá zââ gbádú ădûkûk ãkó. Gõ'dá Ôvârî njî gólâ kpá trá â'dólé drî-'bá ró känísâ Ôvârî kâ drîlî. **23** Gõ'dá õjîlã Ôvârî kâ zîlî känísâ ró rî 'bá yî trá, nyé õzõ gólâ Yésü rî rú'bá kâtí. Ítí rî, mbârâkã gólâkâ fî gõ'dá trá rîlî gólîyî 'ásí rôô, gõ'dá gólâ rî kpá mbârâkã félé ngá ãzâ

'bá yî drí látî ãlô-ãlô lâ 'dî 'ásî.

2

Tā Ôvârí drí ãmâ ïcúzó trá rîlî ngá ãlô ró Yésü bê rî

¹ Gõ'dá ãkû ró drë ãkpákâ'dâ nî nñí Ôvârí kô rî, tâ ̄sû-̄sû ãníkâ ãnî 'bâ 'bá Ôvârí rî nñlî rî trá ãvõ kâtí. Nî â'dô trá ïtí, tâlâ nî ró Ôvârí kô, gõ'dá nî rî trá rî'á tâ õnjî-õnjî 'élé. ² Rî'á tâ pâtí-pâtí ró, kâyî rî nâ 'bá yî sî rî, nî rî trá rî'á tâ õnjí 'élé kpá nyé õzô õjílâ ãzí gólyî ãngó 'á nô 'bá yî kâtí. Gõ'dá nî rî trá rî'á rû ̄bûlî rî'â Sâtánâ kúmú lindrí õnjí ãngó nô drîlî rî 'bá yî kâ rî drí. Gõ'dá gólyâ rî'â drí-ãcê bê õjílâ gólyî lê 'bá kô tâ Ôvârí kâ rôlé 'dî 'bá yî drîlî. ³ Kpálé rî, ãmâ gólyî õrî Yûdâ yí kâ ró nô 'bá yî kpá rî'á ïtí. Mâ rî trá cé ngá gólyî ãmâ rú'bá ngâtá tâ ̄sû ãmákâ drí lélé rî yî 'élé rî'dî. Tâ pâtíi ró, Ôvârí â'dô 'é'á lâñõ fêlé kpá ãmâ drí tâ gólyâ ãmâ drí vólé gâzó dô tâ gólyâ ãrîlî 'dî tâsî.

⁴ Kpálé ïtí rî, Ôvârí rî'á pîpîsílî mvëêmvê bê, gõ'dá gólyâ lê ãmâ trá rôô. ⁵ Gõ'dá mä ã'dô bê gbô lé ãvõ ró tâ ̄sû-̄sû ãmákâ Ôvârí 'á rî sî, tâlâ mä gâ vólé trá dô tâ gólyâ ãrîlî rî, Ôvârí iyíkâ zââ ãmâ lê'á. ïtí rî, gólyâ 'bâ tâ ̄sû ãmákâ iyî tâsî rî trá â'dôlé lédrê-lédrê ró, gõ'dá ãmâ ïcúzó ngá ãlô ró Yésü Krístô bê. Ôvârí pâ ãmâ trá, tâlâ gólyâ rî'á tândí ró pîpîsílî mvëêmvê bê rî rî'â.

⁶⁻⁷ Gõ'dá mä ã'dô bê trá ngá ãlô ró Yésü Krístô bê rî, gõ'dá 'dî'í rî Ôvârí fê ãmbâ kpá trá ãmâ drí, ãmâ 'bâlé rîlî kúmú ró Yésü bê. Gõ'dá Ôvârí 'é

tā rī 'dī ūtī 'dī rī, tālā yí â'dâ ró bê ãmâ drí kī, tā íyikâ ãmâ drí rī lâvū trá gãrã  jílã drí rī'á  sûlâ rī dr   s . G  d   g  l   '   t   r   'd   'b   y   tr   ãmâ drí ūt     dr   Y  s   Kr  st   k   ãmâ t  s   n   s . 8-9 Má ât   ãn   dr   ám   ând   r   mv   y  , Ôv  r   p   ãm   ãn   b   n  , t  l   Ôv  r   r   g  g   r  '   p  p  s  l   mv    m  v   b   r   dr  , g  d     z   n     l   t   tr   t   Y  s   Kr  st   k   '   r  , g  l   dr   ãn   p  z  , 'd   r  '   ng   f  f   g  l   Ôv  r   ng   l  s  , t  k   ãm   dr   ic  z   '  '     s  l   k   r   i  d  . G  d   â'd   kp   k  '   n   r  , m   '   t   t  nd     z   '   ãm   dr   r  z   l  omb  -l  omb  w   '  l   t   l   s .   c   k   ãm   dr   ãm   l  omb  z   ng  t   ãm   t   l  ng  z   t   l   s . 10 Ùt   r  , Ôv  r   'b   ãm   n   ng  b  âng  b  n   ãm   dr   â'd  z   g  l   r   mv   y   r   n  , ãm   'b  'b   s . â'd  l   ng     l   r   Y  s   Kr  st   b   r  . G  d   Ôv  r   f   mb  r  k   kp   tr   ãm   dr   t   g  l  iy   t  nd   t  nd   y   dr   t   l     s  l   tr   ãm   dr   '  l   r   y   '  z  .

T   ãm   dr   â'd  z   nd  r     r     l   r   r   Y  s   Kr  st   '   r  

11 G  d   n   â'd   k     r   Y  d   y   k   '  .   n   r  '     r   g  l  iy     r   Y  d   y   k   dr   r  '   z  l   " '  r   '  d   '  b     y   b  s   '   k   r   '  b   y  " '   r   r   i  d  . G  d   ūt   r  , s  s   r  , n   â'd   kp   k     r   g  l  iy   Ôv  r   dr   nj  l   tr   â'd  l   íyik   r   r   y   i  d  . G  d   '  d  '  d   b  s   '   '  d   íyik   c   t   g  l  iy     j  l   dr   r  '   '  l     y   dr   s   r   i  d  . 12 G  d   n   n   kp   t  nd   r   k  , s  s   r  ,   n   r  '     r   ãk   Y  s   Kr  st   b  ,   n   r  '     j  l   l  d   '  , g  d   â'd   kp   k     r   g  l  iy   Ôv  r   dr   nj  l   tr   â'd  l   íyik   r   r   y   i  d  . Ùt   r  , g  d     n   r  '   y  '  d  w   t  -dr   l  l   g  l   Ôv  r   dr   '  b  l     r   Y  d   y   k   b   r   '  . T  -dr   l  l   '  d   '  b     j  l   Ôv  r   k   n   â'd  l   ng     l  

ró gólâ bê. Gõ'dá ãnî rî trá lïfí 'bã'bã ãkó ngá tãndí ûsúlì Ôvârí drígá sî, gõ'dá nî nñí gólâ kpá kô. ¹³ Gõ'dá ngbäängbânõ rî, â'dó ïtí kô. Nî â'dó gõ'dá kô jëjë ró Ôvârí rú sî. ãnî gõ'dá trá ngá ãlô ró Yésü Krístõ bê. Ôvârí êsê gõ'dá ãnî trá ãnyî yí lágatí, tälâ Yésü Krístõ drã trá fê lâlì-lâlì drïj ãnî tâsî.

¹⁴ Ítí rî, Yésü Krístõ rî gógó nyãányâ lâ âjî tã ã'dí kpá trá ãnî lãfálé õrî Yûdä yí kâ bê rî 'á, Ôvârí ndrê gõ'dá ãnî nyãányâ ndrî 'dó õrî ãlô ró. Sísî rî, â'dó ïtí kô. Ägä ángí â'dô trá õrî Yûdä yí kâ lãfálé lâ õrî ãzâ 'bá yí ndrî ãngó 'á nõ 'bá yí bê rî 'á. Gõ'dá Yésü Krístõ ûfû ägä rî 'dî trá ndrî vólé drâdrã gólâkâ fê lâlì-lâlì drïj rî sî, tälâ ägä ãnî lãfálé 'á õrî ãzí bê 'dî rî'á ãjü-'bã-ãzî 'î. ¹⁵ Õrî Yûdä yí kâ rî 'bá yí rî'á tã 'bã'bã, gõ'dá kpá lã'bí bê dûû, gõ'dá Yésü Krístõ ûfû tã 'dî 'bá yí trá ndrî. Gõ'dá tã gólâ Yésü drí lélé 'ëlâ rî, gólâ lê õrî Yûdä yí kâ, gõ'dá kpá gólïyî â'dó 'bá kô õrî Yûdä yí kâ ró rî yí 'bälé kpâkâ ãlô â'dólé íyî rú'bá ró. Ítí rî ngbäängbânõ rî, tã ã'dí bê ãmâ lãfálé 'á. ¹⁶ Tälâ mã âcâ gõ'dá trá ndrî õjílã ãlô rî rú'bá lâ ró. Ítí rî, gólâ lê kpá ãmâ lôgôlé ndrî vólé Ôvârí ngálâ â'dólé õjílã rú'bá ãlô ró õdrã íyikâ fê lâlì-lâlì drïj rî sî. Gõ'dá õdrã Yésü Krístõ kâ fê lâlì-lâlì drïj rî ndê ãwã ãmâ lãfálé 'ásî rî trá ndrî. ¹⁷ Ítí rî, gõ'dá Yésü Krístõ âcâ bê rî, gólâ pẽ tã âtî-âtî tãndí gólâ õrî Yûdä yí kâ lãfálé lâ êdê-êdê kâ õrî ãzí bê rî trá. ¹⁸ Tã pætjj ró, cé rî'á õdrã Yésü Krístõ kâ fê lâlì-lâlì drïj rî tâsî, ï'dî ãmâ âyézó âcálé ãnyî Ôvârí rú 'dî. Líndrí Tãndí

Ôvârî rî gógó kâ rî nî ãmâ pälé tâ 'dî 'élé 'dî.

19 Ìtí rî, gõ'dá ãnî gólîyî tibê â'dó 'bá kô õrî Yûdã kâ ró rî, nî â'dó gõ'dá kô õjílã ãwã 'î. Gõ'dá ãnî ndrî trá õrî ãlô Ôvârî kâ ï'dî. ãnî gõ'dá kpá trá gólâ rî mvá yî ï'dî. **20-21** Gõ'dá ãnî trá gólîyî bê õzõ läré tândí jó ángí Ôvârî kâ 'dîzó ï'dî sî lâ rî kâtí. Läré rî 'dî 'bá yî ú'dî 'bú lâ trá võ tândí 'á filí dî. 'Bú gólâ 'dîlî võ tândí 'á fî 'bá dî 'dî rî'á õzõ tâ ángû 'bá gólîyî rî 'bá úlî Ôvârî kâ pélé lâjó'bá yî bê rî kâtí. Gõ'dá ãnî ndrî õrî Yûdã yî kâ bê ïyíkâ ï'dî õzõ läré tândí sôlé 'bú 'á jó ángí Ôvârî kâ 'dîzó drî lâ rî kâtí. Ìtí rî, gõ'dá Yésü Krístõ ïyíkâ ï'dî läré gólâ tâ lâ drí lâzélé kôrô rî. Gõ'dá gólâ kpá ï'dî jó rî 'dî 'bâ 'bá â'dólé 'dûwã nyé lêlê rî kâtí, gõ'dá kpá rî'á mbälé ácálé jó ángí Ôvârî rî ìnjî kâ ró 'á lâ rî. **22** Gõ'dá ãnî trá ndrî 'dó ngá ãlô ró Yésü Krístõ bê, gõ'dá ãnî ãlô-ãlô trá ndrî 'dó jó Ôvârî drí rîzó rîlî 'á lâ Líndrí Tândí íyíkâ bê rî 'bá yî ï'dî.

3

Tâ gólâ lâpî-lâpî ró tâ Yésü kâ tâsî rî

1 Mâ Pôõlô lâjó'bá Yésü Krístõ kâ ró rî, ó'bâ mâ g  n  m   'á tâ gólâ má drí rîzó rî'á tâ âtî-âtî tândí Yésü rî tâsî nô pélé ãnî gólîyî â'dó 'bá kô õrî Yûdã yî kâ ró n   drí rî tâsî. **2** Ìtí rî, tâ p  t  i ró, nî n   trá k  , Ôvârî âf   lôsî gólâ tâ p   kâ ãnî drí 'dî trá má drí õzõ ngá f  f   kâtí. Ôvârî 'bâ mâ trá tâ íyíkâ lâpî-lâpî ró rî n  l  . **3** Gõ'dá gólâ â'dâ tâ lâpî-lâpî íyíkâ 'dî kpá trá má drí, ï'dî má ìg   tâ

lâ kpá trá ãnî drí wárágã nô 'á nõ. ⁴ Ítí rî, õzõ nĩ ãârî tã gólÿí má drí ïgílí wárágã nô 'á ãnî drí nõ trá rî, 'dñi nĩ â'dô nñ'á lâ kĩ, pâtÿí mã nñ tã lâpî-lâpî 'dñ trá. ⁵ Gõ'dá âcálé bûúú ngbâângbânõ rî, Ôvârî â'dá drë zââ tã lâpî-lâpî íyíkâ 'dñ õjílã ãzâ 'bá yí drí kô, gõ'dá gólâ â'dâ íyíkâ trá lâjó'bá íyí nyâányâ kâ rî 'bá yí drí, gõ'dá kpá gólÿí rî 'bá tã âtî-âtî tãndí íyíkâ âtálé rî 'bá yí bê. Gólâ â'dâ trá gólÿí drí Líndrí Tãndí íyíkâ sî. ⁶ Gõ'dá tã Ôvârî kâ lâpî-lâpî ró 'dñ rî'á nötí, tã âtî-âtî tãndí õdrã Yésü Krístõ kâ tâsí nô 'bã lâtî trá â'dolé hûwâ õrî Yûdä yí kâ, gõ'dá kpá gólÿí â'dó 'bá kô õrî Yûdä yí kâ ró rî yí drí õrë Ôvârî kâ ûsúzó. Gólÿí gõ'dá trá ndrî õrî ãlô 'î, gõ'dá gólÿí â'dô kpá tã gólâ ãlô-ãlô Ôvârî drí 'bälé trá 'ezó õjílã pâlé, tâlâ gólÿí trá ngá ãlô 'î Yésü Krístõ bê rî ûsú'á.

⁷ Gõ'dá Ôvârî 'bã mâ trá rî'á tã âtî-âtî tãndí 'dñ pêlé. 'Dñi trá ngá fefé gólâkâ má drí rî 'dñ, gõ'dá gólâ âfë fâfâ ngñi rî kpá trá má drí rîzó tã rî 'dñ pêlé 'dñ sî lâ dódó. ⁸ Rî'á tã pâtÿí 'î, mâ rî gogó â'dó 'bá íyíkâ õjílã áybâlâ ró lâjó'bá ãzí lâfâlé sî nô, ónjî kpá trá tã tãndí Ôvârî kâ tî drí â'dízó â'dî tã lâ sî Yésü Krístõ sî rî kâ nõ pêlé õjílã gólÿí â'dó 'bá kô õrî Yûdä kâ ró nõ 'bá yí drí. ⁹ Gõ'dá Ôvârî 'bã mâ trá tã lâpî-lâpî rî 'dñ pêlé õjílã drí ndrî kĩ, yí â'a'dô õjílã pâ'á õrî 'ásî ndrî. Yí gólâ ãngó nõ 'bã 'bá ngá gólÿí 'á lâ rî 'bá yí bê ndrî nô, yí ïsû tã rî gogó 'dñ trá ïtí kó ïtõ vô 'ásî.

¹⁰ Ôvârî 'ê tã rî 'dñ 'bá yí ïtí 'dñ, tâlâ gólâ lë õjílã íyíkâ â'dó 'bá kãñísä ró rî 'bälé tã â'dâlé mälâyíkâ drí ndrî, gõ'dá líndrí gólÿí ãngó nõ

'á nō 'bá yî drí ndrī kî nî rî, yî rî'á tâ nññî bê rôô, gõ'dá kpá tâ ïsû íyíkâ õjîlâ íyíkâ gólÿyî tibê â'dô 'bá kãñísä íyíkâ ró rî tâsî rî, bê rî'á tândí ró. **11** Ôvârî 'ê tâ 'dî 'bá yî trá, nyé õzô yí drí tâ lâ ïsûlî 'ë'á 'êlâ drë ãkpâkâ'dâ yí 'bâá drë ãngó nô kô rî tí. Ítí rî, gólâ 'bâ Yésû Krístô trá ï'dî tâ rî 'dî 'bá yî drí â'dózó gólâ sî. **12** Gõ'dá ãmâ trá ngá ãlô ró Yésû Krístô bê, gõ'dá mä 'bâ lÿfî gólâ drÿj, tâlâ tâ rî 'dî sî rî, mä â'dô fîj ãtû'á cû ãsízó ãnyî Ôvârî rú tâ âtálé gólâ drí ûrj ãkó. **13** Ítí rî, mä rî'á Ôvârî rî ïjí'á õfë ró mbârâkâ ãnî drí, ûrj õzô kô ãnî 'ëe lâñjõ gólâ má drí rî'á njîlâ ãnî tâsî nô tâsî. Mâ rî'á ãyíkõ ró lâñjõ 'dî 'bá yî drí ámâ 'ë vò 'á ãnî tâsî, tâlâ ãnî rî'á ngá lÿnjî-lÿnjî 'î Ôvârî drí.

Râtáâ Póõlõ kâ krístô 'bá tâsî rî ndêndê lâ

14-15 Ítí rî, mä rî'á 'â'î fî'á vûdrí rîzó râtáâ 'élé Ôvârî ãmâ átâ drí ûrú 'álâ tibê õrî ndrî ûrú 'álâ, gõ'dá kpá ãngó nô drÿj rî 'bâ 'bá rîlî lédrë-lédrë ró nô. **16** Gõ'dá má rî gólâ rî ïjîlî tâ nññî gólâkâ lâvû 'bá kôrô lôvô bê, gõ'dá kpá mbârâkâ bê, gõ'dá ndê 'bá kpá kô nô tâsî, gólâ õ'bâ ró Líndrí Tândí íyíkâ bê mbârâkâ fêlé ãnî drí, â'dô-â'dô ãníkâ â'dô ró bê õzô Yésû Krístô kâtí.

17-18 Ítí rî, gõ'dá nî fê ãnî nyâányâ ndrî 'dó Yésû Krístô drí tâ ïsû ãníkâ bê. Nî â'dô icá'á tâ 'dî 'élé, õzô nî õrî trá lÿfî 'bâ'bâ bê cé gólâ drÿj rî 'dî. Gõ'dá nî 'bâ tâ ndrî ãnî drí 'ë'á 'êlâ rî 'bá yî â'dolé, õzô nî lê Ôvârî trá rôô rî tí, gõ'dá kpá õzô nî lê õjîlâ ãzí trá rôô rî tí. Mâ rî râtáâ 'élé Ôvârî drí, tâlâ gólâ ïicî ró ãnî lÿfî bê 'dûwâj õjîlâ

íyíkâ ró rî 'bá yí bê, nĩ nĩ ró bê kĩ, Yésū Krístõ lẽ ãnî trá rõõ lâyvûlî gãrã. ¹⁹ Õjílã ãzãkã ïcá kô ãmbã lõvõ Ôvârî kâ ãnî drí rî kâ nãlî, gõ'dá ïfcá kpá kô ɿ'bîlâ. Gõ'dá má 'ê râtáã Ôvârî drí, nĩ ûsû ró lõvõ rî 'dî bê ãnî pípîsílî 'á, gõ'dá nĩ â'dô ró bê õzõ Ôvârî kâtí â'dô-â'dô ãníkâ rî 'á.

²⁰ Gõ'dá õzõ Ôvârî õfë mbârâkã íyíkâ trá ãmâ drí rî, â'dô ïcá'á ãmâ drí gõzó tâ 'élé gãrã gólâ ãmâ drí ïsûlî 'e'á 'élâ rî drÿ sî, gõ'dá kpá gãrã gólâ ãmâ drí ïjílî Ôvârî drí ãmâ pälé 'élâ rî drÿ sî. ²¹ Ítí rî, nĩ 'dê ãmâ ndrî tibê â'dó 'bá kãñísä Ôvârî kâ ró rî 'bá yî, ûlûyî Ôvârî zââ gbádú ɡdûkû ãkó, tälâ Yésū Krístõ rî tâsî.

4

Tâ krístõ 'bá drí â'dózó, nyé õzõ rû ïcûmâ rú'bá kâ rî kâtí rî

¹ Tâ gólâ ámâ 'bâzó gãnímä 'á nõ rî'á tälâ tâ má drí â'dózó lâjó'bá Yésū kâ ró rî tâsî. Gõ'dá Ítí rî, má lë tâ ãzâ 'bâlé ãnî drí, Nî ndrê drë, Ôvârî njî ãnî trá â'dólé õjílã gólyî iyî nyâányâ kâ rî 'bá yî ró. Ítí rî, gõ'dá tâ 'e'ë ãníkâ rî 'bá yî õrî zââ â'dálâ kĩ, ãnî õjílã gólkâ rî 'bá yî ɿ'dî.

² Nî lôgõ ãnî vûdrí 'álâ ró. Gõ'dá nĩ 'ê tâ tândí ɿ'dî õjílã ãzí drí, nĩ â'dô mânísî ró pípîsílî ɺtû-ɺtû bê tâ 'ásî ndrî. Nî lë ãnî ãzí-ãzí yî lêlë, nî ngô tâ gólyî rú kô. ³ Ítí rî, gõ'dá nĩ â'dô bê trá ngá ɭô ró Líndrí Tândí Ôvârî kâ bê 'dî rî, 'dõvó nî ûjû dódó ãnî drí rîlî zââ Ítí tâ tândí sî ãzí-ãzí bê.

⁴ Nî ndrê drë, ãmâ trá gárâ rú'bá kâ rû ïcú 'bá ngíngî rú'bá ɭô rú, gõ'dá Líndrí Tândí drí ïcúzó

lâ 'dó nĩ rú'bá ãlô 'dĩ rú rî yî ū'dî. Gõ'dá ónjî ãmâ trá ndrî 'dó nĩ â'dólé lîfî 'bã'bã bê ndrî 'dó ngá ãlô vó. ⁵ Âmâ gõ'dá trá ndrî 'dó cé kúmú ãlô bê. Gõ'dá Ôvârí pâ ãmâ trá ndrî láfî ãlô-ãlô 'dĩ 'ásî, gõ'dá ó'ê bãbâtízî trá ãmâ drí ndrî tâ ãlô-ãlô 'dĩ tâsî. ⁶ Ítí rî, mä rí gõ'dá kpá trá Ôvârí ãlô-ãlô 'dĩ ūnjîlî ū'dî, gõ'dá Ôvârí rî gógó 'dĩ kpá trá ū'dî ūjílã átá 'i ndrî. Gólâ ū'dî ngá ndrî drîlî, gõ'dá gólâ rî kpá nî ūjílã ndrî 'bälé tâ gólâ yí drí lêlé 'êlé rî yî 'êlé. Gólâ bê võ 'ásî ndrî.

⁷ Nî ndrê drê, Yésü Krístõ fẽ lôsî trá ãmâ drí 'êlé ndrî 'dó ngíngî. Ítí rî, gõ'dá lôsî rî 'dĩ trá nyé ūzô ngá fefê ngâtá õrê kâtí ââfê trá, êró ãmbá gólâ õrê bê yí 'á dûu rî 'ásî. ⁸ Tâlâ ū'dî 'dĩ, igizó lâ búkû Ôvârí kâ 'á kî,

"Kâyî gólâ drí ngâzó gõlé ûrú 'álâ rî,
gólâ trô tâ íyî ăjú-'bá-azí yî ró rî drígá sî,
gõ'dá ûrû gólîyî trá.

Gõ'dá gólâ drí ngá fefê fẽzó ūjílã íyíkâ rî 'bá yî drí."

Lôngó 68.18

⁹⁻¹⁰ Ítí rî, gõ'dá úlí 'dĩ 'bá yî ūigî trá Yésü Krístõ rî tâsî, gõ'dá ifí lâ kî nî rî, drê ãkpâkâ'dâ gólâ drí ngâ ãkó gõlé ûrú 'álâ rî, gólâ ânî trá sísí ãngó nõ 'á nõngá ûrú lésî. Sísí rî, gólâ ânî trá ãngó nõ 'á, gõ'dá ngbâângbânõ rî, gólâ ngâ trá nî 'á gõlé ûrú 'álâ. Tâlâ ū'dî 'dĩ, Yésü drí â'dózó võ 'ásî ndrî rî. ¹¹ Gõ'dá Yésü Krístõ fẽ ngá fefê trá ūjílã íyíkâ drí ndrî ãlô-ãlô. Gólâ njî ūjílã ūrûkâ 'bá yî trá â'dólé lâjó'bá ró, ūrûkâ 'bá yî íyíkâ â'dólé tâ ăngû 'bá ró, ūrûkâ 'bá yî íyíkâ â'dólé tâ ătî-ătî tândí pê 'bá

ró, ūrûkâ 'bá yí ūyíkâ õjílã Ôvârî kâ vó lâ ndrê 'bá
ró, gõ'dá ãzâ 'bá yí ūyíkâ lïfí ìmbá 'bá ró.

12 Yésü Krístõ fẽ ngá fẽfẽ 'dî 'bá yí trá õjílã Ôvârî kâ drí, tâlâ õ'bã ró gólyi bê kãñísã Ôvârî kâ pälé mbälé â'dólé mbârâkâ bê. **13** Ítí rî, gõ'dá lôsí rî 'dî 'bá yí â'dô rû 'ë'á ïtí bûúú ãmâ drí ndrî âcázó â'dólé õrî ãlô ró láfí gólyâ ãmâ drí â'dózó 'dó lïfí 'bã'bã bê Ôvârî vó rî 'á, gõ'dá tã gólyâ ãmâ drí Ôvârî rî mvá Yésü Krístõ rî nïzó trá rî 'á. Ítí rî, gõ'dá ãmâ drí â'dózó ndrî õjílã gólyi mbã 'bá trá ángí tã nññí bê rî 'bá yí kâtí, gõ'dá kpá nyé õzõ ãmâ pã 'bá Yésü Krístõ kâtí.

14 Ítí rî, gõ'dá mã â'dó kô zââ õzõ 'dîyímvá kâtí, tibê rî 'bá tã lélé tã ndrî gólyi õjílã drí rî'á âtálâ gólyi drí õzõ tã pâtí kâtí rî 'á. Ítí rî, gõ'dá mã léé tã kô õnjõ lïfí lõmbâ kâ õjílã gólyi rî 'bá rî'á ãní âdólé tã ìmbâ-ìmbâ ányâ Ôvârî rî tâsí mvá lâ Yésü Krístõ bê rî kâ 'á. **15** Mâ pẽ bê-rî tã pâtí gólyâ Ôvârî rî tâsí rî 'dî lõvõ sî õjílã drí. Õzõ mã õrî trá rî'á 'ëlâ ïtí rî, ãmâ drí â'dózó Yésü Krístõ gólyâ â'dó 'bá drî-'bá ãmákâ ró rî kâtí rôô. **16** Gõ'dá Yésü Krístõ tibê â'dó 'bá nî drî-'bá ãmákâ ró rî, rî nî rî'á tã lélé 'bá ndrî tibê â'dó 'bá lûkûmâ íyî rú'bá kâ ró rî 'bá yí vó lâ íyî ndrêlê, lûkûmâ rú'bá kâ 'dî 'bá yí ïcû rû íyî trá rú'bá rú â'dólé ndrî õzõ ngá ãlô kâtí. Ítí rî, gõ'dá lûkûmâ rú'bá kâ 'dî 'bá yí ïcû rû íyî trá ndrî ãlô-ãlô ãzí-ãzí rú, gõ'dá lûkûmâ 'dî 'bá yí rî íyî trá rî'á lôsí íyî nyâányâ kâ 'ëlê, ã'dô ró bê rú'bá 'bälé mbälé, gõ'dá kpá 'bälâ â'dólé fãfã bê. 'Dî' rî â'dô-â'dô lâ 'dî krístõ 'bá drí â'dózó lõvõ bê rîzó íyî ãzí-ãzí yí lélé rôô

'dī.

*Tā õjílā gólïyî ̄cúlî trá ālô Yésü Krístō bê rî òrî
ró ̄yî látî ó'dí 'á rî*

17-18 Gõ'dá mâ cú drí-ācê Kúmú Yésü kâ rî bê, ū' dí má drí tā âtázó ãní drí kizó nñ rî, nñ âyê tā 'e'ë ̄kû ãníkâ rî 'bá yî rî. Gõ'dá nñ rî kô rílî zââ õzõ õjílā gólïyî Ôvârî rî nñ 'bá kô rî 'bá yî kâtí. Õjílā rî 'dî 'bá yî tā ̄sü ãkó. Gólïyî nñí tâ kô, tâlâ gólïyî gâ vólé dó tâ Ôvârî kâ ârílî rî drí. Ítí rî, gõ'dá Ôvârî ̄cá kô gólïyî pâlé. Gólïyî pípîsílî rî'á õnjí ró, gõ'dá gólïyî kpá rî'á ârîmâkô 'bá 'î. **19** Gõ'dá ãnyî 'é gólïyî kó kô tâ õnjî-õnjî gólïyî drí rî'á 'élâ rî 'bá yî 'ásî ndrî, gõ'dá gólïyî fê ̄yî nyâányâ trá, nyé rî'á tâ õnjî-õnjî 'é bê ū'dî. Ítí rî, gólïyî lë zââ rî'á tâ õnjî-õnjî tî 'élâ cé tîfî ndrî.

20-21 Gõ'dá tâ gólïyî Yésü Krístō drí ìmbálé ãní drí rî â'dó kô 'dî 'bá yî ū'dî. Má nñ trá kî, iímbâ ãní trá tâ pâtîlî rî 'bá yî sî. **22-23** 'Dõvó nñ âyê rírî gólâ sísí ãní drí rízó rílî nã. Gõ'dá rírî gólâ ãní drí rízó rílî sísí nã rî ̄zâ ãní trá, tâlâ tâ gólïyî õnjî-õnjî ãní drí rî'á 'élâ rî 'bá yî âdô ãní trá. 'Dîl rî gõ'dá trá nyé õzõ õjílā drí ítâ ôwë 'bá trá cákälâwõ, vûlî trá ̄sá drí 'álâ rî âtrörë kpá ó'dí sôlé dró ítâ ó'dí gólâ ngbângbá ̄ndíkû ãkó ódrí félé trá gólâ drí rî drílî rî kâtí. Nñ sô cé ítâ ó'dí 'dî 'bá yî. **24** Ítí rî, gõ'dá iímbâ trá ãní drí kî, nñ ãâ'dô gõ'dá trá õjílā ó'dí â'dô-â'dô gólïyíkâ drí â'dólé nyé õzõ Ôvârî kâ tí rî yî ū'dî, gõ'dá â'dô-â'dô gólïyíkâ drí â'dólé ̄itû vósí cé tâ tândí 'bá ró rî 'bá yî ū'dî.

25 Ítí rî, gõ'dá nñ âdô õnjõ kô, nñ rî zââ ̄itû vósí cé tâ pâtîlî â'dó 'bá mbî rî 'bá yî âtálé ū'dî tâ lë

'bá ãzí drí. Tälâ ãmâ ndrī 'dó Krístō kâ ū'dî, nyé õzõ rú'bá drí â'dórē dr̄i kâ rî kâtí. ²⁶ Õzõ gõ'dá nĩ õngâ trá õmbã ró ãnî ãzí-ãzí yí bê rî, nĩ 'bá õmbã 'dî kô ūtú drí fízó dr̄i lâ ãnî 'á, tälâ õzó kô ãnî 'bââ tâ õnjí 'elé. Gõ'dá nĩ ndê õmbã rî gógó 'dî ãnî lâfálé 'ásî dré ãkpákâ'dâ ūtú fí kô ró. ²⁷ Õzõ gõ'dá nĩ õrî trá õmbã 'dî bê ãnî pípîsílî 'á bûuû ūtú drí fízó rî, 'dî nĩ fê ãnî trá â'dólé mbârâkâ Sâtánâ kâ zélé. ²⁸ Õzõ nĩ ã'dô ūgú 'í rî, nĩ âyê ūgú 'dî vólé, gõ'dá nĩ 'ê lôsî mbârâkâ sî, ã'dô ró bê ãnî drí ãnî tû nyâzó, gõ'dá nĩ pâ ró kpá ngá ãkó lé 'bá ãzâ 'bá yî bê ngá gólîyî ãnî drí ûsulí trá 'dî 'bá yî sî.

²⁹ Nĩ âtâ úlí õnjî-õnjî kô ãnî ãzí-ãzí yî drí. Gõ'dá nĩ rî zââ rî'á úlí gólîyî tândí rî 'bá yî âtálé ū'dî ãnî lâfálé 'ásî, úlí õjílâ ãzí pâ 'bá bê rî. Úlí tândí ãnî drí rî'á âtálâ 'dî ã'dô ró bê õzõ õrê kâtí ãnî ngá lésî õjílâ ãzí drí. ³⁰ Gõ'dá nĩ 'bá Líndrí Tândí Ôvârî kâ ãnî 'á 'dî kô â'dólé ūzâ ró úlí õnjî-õnjî âtâ-âtâ sî õjílâ ãzí drí. Ôvârî fê Líndrí Tândí íyíkâ trá ãnî drí, ââ'dâ ró bê tâ kî, ãnî õjílâ íyíkâ ū'dî. Gõ'dá nĩ â'dô bê trá cû Líndrí Tândí Ôvârî kâ bê ãnî 'á 'dî rî, nĩ â'dô nî'á lâ kî, Líndrí Tândí rî 'dî â'dô ãnî vó ndrê'á tândí ró bûuû câlé kâyî gólâ Ôvârî drí 'bâlé 'ezó ãnî pâlé zââ rî tú.

³¹ Gõ'dá nĩ gâ tâ õnjí âyê-âyê kâ dó kô, nĩ âyê pípîsílî 'bâ'bâ õjílâ ãzí rú rî 'bá yî, nĩ âyê lâwâ-lâwâ õjílâ ãzí bê rî 'bá yî, gõ'dá nĩ âyê kpá lâ'dâ tâ ngõngô bê. ³² Gõ'dá tâ rî 'dî 'bá yî võ lâ 'á rî, nĩ â'dô tândí ró õjílâ ãzí bê, gõ'dá kpá gólîyî pâlé. Nĩ âyê õjílâ ãzí tâ õnjí gólîyíkâ 'ásî, õzõ Ôvârî drí ãnî âyérê tâ õnjí ãníkâ 'ásî Yésû Krístô sî rî tí.

5

*Tā góлâ tā tāndí drí 'bázó ngū tā ònjí rú sī õzõ
ngá īī drí 'bälé ngū īnýrikúwá rú sī rî tí rî*

¹ Ózõ 'dýimvá drí â'dórẽ nyé átá lâ yí kâtí rî, 'dõvó nĩ â'dô kpá nyé õzõ ãnî átá Ôvârí drí â'dórẽ tí. ² Gõ'dá nĩ â'dô cù ãnî ãzí-ãzí yî lôvó bê, tâlâ Yésü Krístõ 'bâ ãmâ lôvó trá rõô ī'dî gólâ drí ânizó drâlé ãmâ tâsí nô. Tâ rî 'dî 'erẽ 'á rî, gólâ f  íyî ny  nyâ trá ngá f  f  r  Ôvârí drí ãmâ tâsí, gõ'dá tâ rî 'dî 'bâ Ôvârí trá â'dol  ay k  r  t k n y .

³⁻⁴ Ítí rî, gõ'dá nĩ â'dô b  tr  õj l  Ôvâr  k  i 'dî rî, 'dõv  n  '  v  k . N  'b  p p s l  ng  õj l  ãz  k  tâs  k , g d  n  â'd  k  k   d l  l v  b  r . N   t l   l l  ãn  l f l  ' s  ng t  l t  õnj - nj  t l  ãn  l f l  ' s  k . G d  t  ' '   n k  ââ'd  ny  õz  t  ' '   j l  Ôvâr  k  r  'b  y  k t . N  r   t v  s  c  z   r '   w - t  ' l   'd  Ôvâr  dr . ⁵ Ítí r , g d  n  n  t nd  r  k ,  j l  g l y   v  'b  r  ng t  g l y  ' d - m -dr  'b  r  'd  'b  y , v  g l y  dr   r  ' l  y ' w . G d   j l  g l y  r  'b  t   t  'd  'b  y  ' l   'd  'd  'b  y , r   y  'd  r '  r   r   b l l   v r  l d  dr . ⁶⁻⁷ N  'b  l f   c  'b  g l y   n j  'b  r  'd  'b  y  â d  ãn  k , tâl  Ôvâr  â'd  ' '  'b l   w  r   j l  g l y   t  'd  'b  y  b , g d  n  â'd  kp  k  g l y  r -l - z  y  r .

⁸ S s  r , n  r  tr  r l  i n r k w  ' , g d  ãn  p p s l  tr   v  r . G d  n g b âng b n  r , ãn  tr  Ôvâr  k  i 'd , ãn  g d  tr  ng  i '  ' , ãn  p p s l  g d  tr  l d -l d  r . N  r  g d   t . ⁹ G d  ãn  p p s l  â'd  b  tr  ng  i '  r  d u  'd  r , 'd õv 

nĩ 'ê gõ'dá cé zãâ tã gólyi tãndí ró gõ'dá pãtii
 ró rî yî ūdî. ¹⁰ Gõ'dá nĩ ûjû kpá tã gólyi Yésü rî
 'bá 'bá â'dólé ãyikõ ró rî 'bá yî 'êlé ūdî ¹¹⁻¹² Ítí
 rî, gõ'dá õjilã ãzâ 'bá yî ōtirî ïyikâ rii tã õnjî-õnjî
 'êlé rî, nĩ fî kô gólyi bê tã õnjî-õnjî 'dî 'bá yî 'êlé.
 Gólyi rî tã õnjî-õnjî 'dî 'bá yî 'êlé 'dî rî, tälâ gólyi
 pîpîsîl íniríkúwá ró rî drí. Gõ'dá tã rî 'dî võ lâ 'á
 rî, nĩ 'bá tã 'e'ë ãníkâ ãâ'dâ gólyi drí kî, tã 'e'ë
 gólyikâ 'dî 'bá yî rî'á õnjí ró. Â'dó kpá kô ãní
 drí rizó tã ngõlé gólyi rú õjilã ãzâ 'bá yî bê tã
 õnjí gólyikâ rî'á 'êlá 'dî 'bá yî tãsî. ¹³⁻¹⁴ Ngá i'i
 rî õjilã 'bâlé võ ndrêlé ngbángbá. Gõ'dá Ítí rî,
 tã 'e'ë tãndí ãníkâ rî 'bá yî rî'á õzõ võ i'i kâtí, tã
 â'dálé õjilã 'dî 'bá yî drí kî, tã 'e'ë gólyikâ rî'á
 õnjí ró. Ítí rî, únij kô õjilã ãzâ 'bá yî â'dô ïyî
 jâ'á, gõ'dá kpá â'dólé 'dîyimvá ngá i'i kâ ró tã
 'e'ë tãndí ãníkâ 'dî sî. 'Dî rî drí â'dózó nyé õzõ
 lóngó tã âtá 'bá kî'á nĩ rî, "Nî njî lîfî yâ ãní â'dú
 kô 'bá nõ, nĩ ngâ õdrâ 'ásî. Yésü â'dô ngá i'i
 ãní drî" rî kâtí.

¹⁵ Ítí rî, nĩ rî gõ'dá kô õzõ õjilã gólyi tã nĩ 'bá
 kô rî 'bá yî kâtí. Nî rî õzõ tã nî 'bá kâtí, gõ'dá rîrî
 láti mbî rî 'ásî rî ūdî. ¹⁶ Nî ûjû kâyî vósí cé zââ
 rî'á tã tãndí rî 'bá yî 'êlé ūdî, tälâ nõô gõ'dá trá
 kâyî gólyi õjilã dûû drí rizó rî'á tã õnjî-õnjî rî 'bá
 yî 'êlé rî 'bá yî ūdî. ¹⁷ Nî â'dô kô tã nî ãkó lé 'bá
 ró, gõ'dá nî rî zââ rî'á tã gólyi Ôvârî drí lêlé ãní
 drí 'êlé rî 'bá yî lóngâlê ūdî 'êlé. ¹⁸ Nî 'bá ãní kô
 â'dólé õdrâ lôvó 'bá ró rôô, õdrâ gólyi tibê cé 'e
 'bá ãní izâlé ūdî rî. 'Dîrî võ lâ 'á rî, nî 'bá Líndrí
 Tãndí Ôvârî kâ rî ūdî 'bá 'dîlî ãní 'â. ¹⁹ Gõ'dá nî
 rî úlí Ôvârî kâ igilí rî 'bá yî âtâlé ūdî ãní azí-azí

yî drí, lóngó Ôvârí rî lûyî kâ rî 'bá yí bê. **20** Gõ'dá ñítú vósí cé, nĩ rî zãâ ãwô-ïtí 'élé ï'dî Ôvârí drí tã ndrî â'dó 'bá bê rî 'bá yí tâsí. Mä â'dô tã rî 'dî 'bá yî 'ë'á ndrî 'dó Yésü Krístõ sí.

Tâ õkó yî tâsí ïyî ágó yí bê rî

21-23 Änî ágó yî gõ'dá kpá õkó yí bê, nĩ ârî ãnî ãnî vó 'ásí, tälâ 'dî rî nĩ ïnjî Yésü Krístõ trá. Gõ'dá ãnî õkó yî, nĩ ïnjî ãnî ágó yî, õzõ ãnî drí Yésü Krístõ rî ïnjírî tí, tälâ ágó rî'á õkó lâ drílî, nyé õzõ Yésü Krístõ drí â'dórë kãnísã drílî rî kâtí. Yésü Krístõ rî nĩ kãnísã pâlé õzõ íyî rú'bá kâtí. **24** Nyé õzõ kãnísã drí rîrî Yésü Krístõ rî ïnjílî rî kâtí, 'dõvó ãnî õkó yî nĩ ïnjî ãnî ágó yî kpá ïtí.

25-26 Gõ'dá ãnî ágó yî, nĩ lẽ ãnî õkó yî kpá, té õzõ Yésü Krístõ drí kãnísã íyíkâ lêrë kâtí. Kãnísã Yésü kâ 'dî õjílâ gólâkâ rî 'bá yî ï'dî. Yésü Krístõ drâ fê lâlî-lâlî dríjî ãmâ tâsí, tälâ yí fê ró ãmâ ngá fefê ró Ôvârí drí, ó'ê ãmâ trá â'dólé ngbângbá tã õnjí ãkó, bãbâtízí sí, gõ'dá kpá tã lôfô-lôfô kî'á nĩ rî mä lẽ tã trá tã Yésü kâ 'á rî sí. **27** Õdrâ Yésü kâ rî 'ê ãmâ trá â'dólé ngbângbá tã õnjí ãkó, tälâ yí drí ãmâ trôzó õkó ó'dí gólâ sûsû ró tã õnjí ãkó rî kâtí. **28** Gõ'dá 'dî lõvõ lârâkô tibê ágó yî drí 'ezó ïyî õkó yî lêlé ï'dî sí lâ rî ï'dî 'dî. Ágó õlë íyî õkó kpá nyé õzõ íyî nyânyâ kâtí. **29-30** Tälâ õjílâ ãzâ yû'dâwâ íyî rú'bá nyânyâ gã 'bá dô rî, gólâ rî ngá nyânyâ fêlé íyî rú'bá drí, gõ'dá kpá vó lâ ndrêlê dódó. 'Dî lâtî gólâ Yésü Krístõ drí rîzó íyî rú'bá tibê â'dó 'bá kãnísã ró nõ vó lâ ndrêlê rî ï'dî.

Gõ'dá ñítí rî, ãmâ ndrĩ 'dó ûnjukũ rú'bá 'dĩ kâ 'î. ³¹ Úlí Ôvârî kâ âtâ trá kĩ,
"Ágó yî õkó lâ bê âyê ïyî átá yî ïyî ândré yí bê,
gõ'dá rû ãmúzó ïyî âcálé õjilã ãlô ró."

Tâ Ómvó Ngá 2.24

³² Úlí 'dĩ 'bá yî ífí lâ yî rî'á lâpî-lâpî ró. Gõ'dá tâ ïsû ámákâ 'á rî, úlí 'dĩ 'bá yî tâ ífí lâ kĩ nôtí, Yésû Krístõ yî känísä bê ãmû rû trá ãlô õzõ rú'bá ãlô kâtí. ³³ Gõ'dá úlí rî 'dĩ ífí lâ kĩ, kpá ágó yî ndrĩ õlê ïyî õkó yî õzõ gólîyî drí ïyî rú'bá nyãányâ lêrê kâtí, gõ'dá õkó ndrĩ ïnjî ïyî ïyî ágó yî.

6

Tâ 'dîyîmvá tâsî átá lâ yí bê, gõ'dá kpá ândré yí bê rî

¹ 'Dîyîmvá, nî ïnjî ãnî ândré yî átá yí bê, tâlâ ãnî rî'á 'dîyîmvá Ôvârî kâ ï'dî, 'dî tâ gólâ ïcá 'bá ãnî drí 'ëlé rî ï'dî, ²⁻³ tâlâ Ôvârî âtâ trá kĩ, "Nî ïnjî ãnî átá yî ãnî ândré yí bê, tâlâ Ôvârî õfê ró õrê bê ãnî drí, ndrô ãníkâ rîzó ïnyákú drîñ nõngá rî ã'dô ró bê dûû." Gõ'dá tâ 'bâ'bâ Ôvârî kâ 'dî kpá rî'á tâ 'bâ'bâ õrê kâ bê yî 'á 'ë'á âfélâ.

⁴ Gõ'dá ândré yî átá yí bê, nî 'ê tâ õnjí tibê 'ë 'bá ãnî mvá yî 'bâlê â'dolé ãwã ró rî kô gólîyî drí, gõ'dá nî ïmbâ bê-rî gólîyî ï'dî, nyé õzõ Yésû Krístõ drí ãnî ïmbárê tí.

Tâ lôsî 'ë 'bá yí kâ lípî lâ yí bê

⁵ ãnî lôsî 'ë 'bá yî, nî ïnjî ãnî lípî yî ãngó drî 'á nõngá nõ 'bá yî pîpîsílî ãlô sî kpá, nyé õzõ ãnî drí ãnî lípî Krístõ rî ïnjîrî tí. ⁶⁻⁷ Gõ'dá nî ï'bî õjilã

gólíyî rĩ 'bá lôsĩ 'êlé tãndí ró, cé õzõ lípî lâ yî ã'dô trá gólíyí bê rí vólé lâ yî kô. Tã 'dî võ lâ 'á rî, nĩ 'ê lôsĩ fãfã sî gbõ lé ãnî lípî yî ã'dô yû'dáwá ãní bê rî. Nĩ 'ê lôsĩ fãfã sî, tãlâ ãnî lôsĩ 'ë 'bá Yésü Krístõ kâ ï'dî, gõ'dá nĩ rî rû ï'bülí 'dî Yésü drí, â'dó kô õjílã mvá drí. ⁸ Nĩ ârî úlí nõ tãndí ró, Ôvárí â'dô õrẽ fẽ'á õjílã gólâ tã 'ë 'bá mbì rî drí ngãtá gólâ lípî lôsĩ 'ë 'bá kâ ngãtá lôsĩ 'ë 'bá 'í yã rî. ⁹ ãnî lípî lôsĩ 'ë 'bá yí kâ, nĩ â'dô tãndí ró lôsĩ 'ë 'bá ãníkâ yí bê. Nĩ tô ûrjî kô gólíyî 'á lâñõ fẽfẽ gólíyî drí rî sî. Nĩ nñ tãndí ró kî, ãnî lípî bê ûrú 'álâ 'dó gólíyí bê tibê rî 'bá tã 'êlé õjílã drí ndrî 'dó ãlô rî.

Tã tã trõtrõ krístõ 'bá kâ ãjú 'bûrñ 'á Sãtánã bê rî tãsî

¹⁰ Nĩ ndrê drẽ, tã ãdükũ ró ãnî drí ndrî rî, nĩ 'bâ fãfã ãníkâ ãánî Ôvárí ngá lésî. ¹¹⁻¹² Nĩ sõ ítá ãjú 'bûzó rî 'bá yî ï'dî rîzó njâã gõ'dá ngá ndrî ãjú 'bû kâ gólíyî Ôvárí drí f  l   nĩ ãnî drí ãnî l  k  z   tã ïs   õnj  -õnj   Sãtánã kâ 'ez   ãnî ïz  l   rî dr  g   sî rî b  . ãnî l  f   õmb   ãnî r  , t  l   m   r   ãj   'b  l   n   k   õj  l   mv   y   b  , g  d   m   r   b  -r   ãj   'b  l   líndrí õnj   y   b  , g  l  y   t  b   k  m   y  k   k   y   b   â'd   'b   c   mb  r  k   b   ãng   t   õnj   k   n   dr  l   r  , g  d   kp   r   'b   k  m   g  l  y   'b  dr   n   'b   y   k   n   dr  l   r  . N   ndr   ãnî v   d  d   g  l  y   dr  g   s  .

¹³ G  d   â'd   b   tr   ït   r  , Ôv  r   â'd   ãnî v   l  k  'á n   ng   y  k   r   'b   y   s  , n   tr   ng   ãj   'b   k   'd   'b   y   ndr   ãj   'b  z   ï'd   s   l  , t  l   n   âdr   r   b   ng  r  -ng  r   ãj   'b  l   líndrí õnj  -õnj   'd   'b   y   b  , g  l  y   õz   k   ãnî p  e  . ¹⁴ G  d   n   n   t   p  t  i  

Ôvârí rî tâsî rî, gõ'dá nî ômbê ró gágá ãnî pípísilí 'á õzõ gásí ípítükû kâ ômbérë gágá rî kâtí. Gõ'dá nî â'dô õjilâ mbì ró, 'dîi rî â'dô ãnî pípísilí lôkí'á õzõ ítâ ágásí kâ  d  ró  jú 'b  'b  drí r 'á s l  rî kâtí. ¹⁵ Gõ'dá õzõ nî  d  tr  nj   n l  t   t - t  g l  t   t  'b  k 'á n  r , Y s   f  mb r k  l nd   nj  k  tr  nd  r  p  b  r , 'dîi g d  tr  ny  õz  ãn  dr  ng  p  k   j  'b  k  ny r 'w  r  s r  ng  l nd   z  ãn  s  k  'd l  v dr   j  'b r  'á r  kât . ¹⁶  t  r , g d  k y  v s  cé r , n  r  z   t  l l  g l  â'd  'b  p t -p t  r  b  t  'b 'b  Ôv r  k  ' , 'd i g d  tr  ny  õz   j  'b  'b  dr  d r g  'b r  k p  k  y  ng  l s   j  'b r  'á r  kât . G d  t  l l  p t -p t   n k  'd i â'd  ãn  l k '   nj  S t  n  k  â'd  'b   y   m - m  g l  r  'b   jil  z l  z  r  k t  'd  ' s . ¹⁷ G d  n  n  kp  k , p t -p t  Y s  Kr st  r '  'd y  p  'b   n k   d . 'D i  d  g d  â'd '  ny  õz   p   j  'b  'b  dr  r '   k l   y  dr  l k l  r  k t . N ng  s , n  n  g d , n  p  z    l   v r  k   g l l  b k  ' s  r  'b   y   d  t b  '  'b   d l  ny  õz   j   r w  c  'b  r o  r  k t  'd z  S t  n  dr .

¹⁸  t  r , g d  n  '  t  'd  'b  y  nd r  'd  r t     s  r o   v r  dr , g d  L nd  T nd   v r  k  ãn  '  'd   r - r  l  s , g d  kp   j - j  l  s  ng  g l y   n  dr  l l  r  y  t s . G d  n  r  z   r '  r t   ' l  kr st  'b   z  t s  nd r  g d  kp   m  t s . ¹⁹ N   j   v r   m  t s , g l    f  r  t  p t   r  b  m  dr , t l   z  m   t r  t   t  r , m   t  r  t  l p l l  l p  t   t   t  t nd  Y s  Kr st  r  t s  n  r  b   r   k . ²⁰ G d   v r   j  m  tr  k   n l .

tā âtî-âtî tāndí nō pēlé. Gõ'dá ngbāângbânõ rî, mā rī'á pē'á lâ gãnímã 'á nõlé. Nĩ 'ê rätáã, tälâ má âtâ ró bê ūrì âkó.

Nî-bê-yã Póõlõ kâ krístõ 'bá yí drí rí

21-24 Mâ trá ãmâ âdrúpí Tíkíkõ tibê ãmâ drí lélé rõô nō jõ'á ãnî ngálâ, tälâ gólâ õpẽ ró tā ndrï gólïyî rí 'bá rû 'élé má bê nõlé nō 'bá yí bê ãnî drí. Gólâ rī'á rû ï'bû 'bá tāndí 'î, gõ'dá gólâ rí kpá lôsõ Ôvârí kâ 'élé tāndí ró. Má â'dô gólâ rí jõ'á, nĩ nñ ró rîrî ámákâ nõlé nō bê, gõ'dá õsõ ró kpá mbârâkâ bê ãnî 'á.

Ôvârí tibê ãmâ átá ró, gõ'dá Kúmú ámákâ Yésü Krístõ õfẽ tā ã'dí lõvõ bê, gõ'dá kpá tâ lélë bê ãnî drí. Gõ'dá õrẽ Ôvârí kâ õrî ãnî gólïyî tibê Yésü Krístõ rí lě 'bá trá pípîsílî ãlô sî rí 'bá yí bê ndrï. Í'dî 'dî.

Tā-drī Lēlē Ó'dí Óvârî Kâ

Avokaya: Tā-drī Lēlē Ó'dí Óvârî Kâ New Testament

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Avokaya)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

87931ba7-0e83-5f4d-bd6e-8c45876fc354